

POHOD

**Zaplenjena resnica
ima večjo silo
kot tisočkrat
izkričana laž!**

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Masarykova 14/II. Račun pri Poštni hran. 16.160. Rokopisov ne vračamo. Telefon 21-09.

Leto VI.

Ljubljana, dne 19. junija 1937.

Št. 24.

Zaščita

Dogodki zadnjih dni so pokazali, da se državljani kraljevine Jugoslavije v Dravski banovini delijo na dva ranga. Na dobromisleče, ki uživajo polno zaščito in jim je všeč sedanji kurz v naši notranji politiki. In v druge, ki jim sicer komunicirane banske uprave zagotavlja osebno varnost, pa predvsem zapajo svojim lastnim silam. Prihod g. Petra Živkovića, njegov sprejem na ljubljanskem kolodvoru, ki so ga tradicionalni neprijatelji naše nacionalne misli izkoristili za demonstracije proti jugoslovenstvu, J. ... v meglo zavita smrt akademika Dolinarja, značilno obdukcijsko poročilo, požar sokolske tribune v Ljubljani, vse to so simptomi kronične bolezni, ki razjeda politično moralo našega naroda. Bolezni, ki so jo skrbno negovale politične stranke od osvobojenja dalje, in ki jo je zasejala že razdiralna roka habsburško-lotarinška, ki je v družbi z Vatikanom najintenzivneje kovala razdore med jugoslovenskimi plemeni.

Temu stanju se ne smemo čuditi. Ali bi bilo naravno, da bi ljudje, ki so se borili na fronti proti srbski vojski in dobrovoljskim divizionom, in so stopali pod znamenjem naše države, ki so pod njenimi zastavami mogli trenotno, v razdobju nekaj mesecev ali tudi nekaj let popolnoma spremeniti svojo miselnost? Ali pa je tudi mogoče, da bi se tisti, ki so kot liberalci in narodnjaki gledali pred seboj neprestano strnjeno sovražno fronto, mogli po tolikih izkušnjah najti v skupnem kolu s svojimi večnimi protivniki? In tako se nam vleče iz leta v leto, žal tudi iz generacije v generacijo tradicija dveh tabornov, ki si stojita sovražno nasproti, pripravljena iti ob prvi priliki v ekstreme. ...

V tem tako težkem, najgrših klevet in izzivanj polnem času, ki je zrušilo katoliško časopisje ves, že več let zbrani gnev na jugoslovenske nacionaliste in ko je to isto katoliško časopisje v svojem besu našlo presenetljivo enake izraze in celo fraze kot jih je uporabljalo ob priliki atentata na Ferdinanda in Zofijo, kar kaže da so ti ljudje ostali v duši isti, je padla beseda *jugoslovenske zaščite*. Beseda vredna pomisleka, posebno če se vidi, da je bila pod pritiskom z druge strani dejansko stvorjena nacionalna fronta. Nacionalna fronta mladih ljudi, ki si upa pogumno braniti čast svoje zastave in svoje ideje in bodo to storili tudi v bodoče, seveda ne za interese strank in klik, katere sejejo trup razdora. Kajti ta mladina, toliko klicana in hvaljena, je daleč od tega, da bi pristala na kakršnekoli fronte, ki naj bi pomenele rehabilitacijo politične moči onih veličin, ki dejansko ne eksistirajo več. To je mladina, katera tudi besede »zaščita«, ki so jo vrgli v svet boja sicer željni, za žrtev pa nesposobni gospodarji, ne razume in noče razumeti! *Jugoslovenski napad*, to je geslo, pod katerim se sama od sebe ustvarja fronta mladih jugoslovenskih nacionalistov, in ki bo prej ali slej brez ozira na levo in desno in ne glede na žrtve tudi zmagala.

B. S.

V Ljubljano, k vzdavi Marsejskih plošč!

V nedeljo 27. junija 1937 bo krajevna organizacija NO Št. Jakob—Trnovo—Barje vzdala dve marsejski plošči: eno ob 10. uri na mestni osnovni šoli na Barju, drugo ob pol 16. uri na mestni osnovni šoli na Grabnu (tik Sentjakobskega mosta).

Pozivamo vsakogar, da se brezpogojno udeleži po možnosti obeh, vsekakor pa proslave na Grabnu, ki bodo po svojem sporedu uprav manifestativne. Slavnostni govor bo imel predsednik NO br. Vojvoda Ilija Ž. Trifunovič-Birčanin. Točen spored bo objavljen v dnevnikih in v »Pohodu«.

Oblastni odbor NO v Ljubljani.

Kaj bi se zgodilo tedaj z nami Slovenci

Prezvzišeni ljubljanski knezoškof dr. Jeglič govori v »Slovenec« od 30. V. t. l., ko vzbuja svoje spomine na majsko deklaracijo, tudi o svoji brigi za Slovence v času, ko so se majali stebri avstro-ogrške monarhije. Opisujoč takratno stanje, navaja prevzvišeni knezoškof, da so se majali temelji države in se je s strahom pričakovalo, kdaj se bodo zrušili ter se je on zaskrbljen vprašal: »Kaj bo z nami Slovenci?«

Mi, jugoslovenski nacionalisti, bi bili prav radi rešili spoštovanega in prevzvišenega knezoškofa te njegove brige, bil je dovolj star in zaposlen s svojo dušebrižniško službo in bi mu bili vsled tega prav radi odvzeli to breme.

Smatramo pa, da bi bilo mnogo bolje, če bi se uvaženi g. knezoškof v skrbeh vprašal: »Kaj bo z nami Slovenci« v času, ko se je vršilo iz Dunaja načrtno germaniziranje Slovencev, ko so bile ljubljanske ulice preplavljene z ljudmi, ki so nosili črnožolte značke, ko se je mnogo Slovencev sramovalo svojega materne jezika in govorilo raje nemški, ko so odhajali iz Ljubljane avstro-ogrski bataljoni z blagoslovom cerkvenih dostojanstvenikov, da se bore proti lastnim bratom — za črnožolto Avstrijo in apostolskega cesarja. V času, ko so listi SLS napadali Srbe in »belgrajski nacionalizem«, obžalovali smrt Franca Ferdinanda in s tugo v srcih pisali: »sedaj je mrtev, mi Slovenci in Hrvati prav zares nimamo srečec«, ko so Srbski kralj, vojska in narod preživljali Albansko Golgoto — v vseh teh trenutkih bi bila po našem mišljenju slovenska dolžnost uvaževanega g. knezoškofa, da bi se zaskrbljen spraševal: »Kaj bo z nami Slovenci?«

Če pa se je vpraševal tako v času, ko so se rušili temelji črnožolte Avstrije, takrat bi mu moglo odgovoriti vsako nedolžno dete: »Slovenci bomo svobodni.«

Gospod knezoškof dr. Jeglič opisuje, kako so se zbirali podpisi za majsko deklaracijo, dokler ni prišlo pod vplivom te deklaracije do ujedinjenja. Proslavi osvobojenja je pristvoval tudi on osebno, ker so mu potrdili, da je dal cesar Karel odvezo od prisega. Koliko uvidevnosti, ljudomilosti in dobrote je moral imeti pokojni cesar Karel, ko je »svoje« ljudi razrešil prisega... Kajti sicer, Bog obvaruj, če bi tega ne bilo, vsi bi bili poginili v borbi za apostolskega cesarja in črnožolto Avstrijo. Noben pošten Slovenec ne bi bil mogel prelomiti prisega, dane apostolskemu cesarju in katoliški Avstriji! Ali ni že samo s to dobroto in plemenitostjo zaslužil ranjki cesar Karel, da ga proglasi sveta rimsko-vesoljna cerkev za svojega svetnika?

Posledica omenjene zaskrbljenosti uvaževanega knezoškofa dr. Jegliča je tudi njegov pogled na Jugoslavijo od njenega nastanka do danes. »Če bi bil stal na čelu države njen najhujši neprijatelj, bi je ne mogel tako nesrečno vladati«, pravi dr. Jeglič z vzdihom.

Prezvzišeni, časi so v resnici težki... Na mesto katoliške črnožolte Avstrije in njenega »apostolskega« cesarja je prišla nacionalna Jugoslavija s pravoslavno dinastijo in pretežnim številom pravoslavnih državljanov. Na mestu katoliškega »Orla«, čegar pokrovitelj je bil Franc Ferdinand, se dviga in razvija Sokolstvo, kateremu stoji na čelu jugoslovenski kralj. Ni več grofov, baronov in plemičev, kot smo jih imeli v cesarski Avstriji. In narod se je »moderniziral«, ter ne čuti več potrebe učiti se iz knjige uvaževanega g. knezoškofa svojih zakonskih dolžnosti in »sprememb v položaju«, pa tudi v razne »Johance iz Vodice ne veruie več.

Mi jugoslovenski nacionalisti se zavedamo, da mora vse to težko vplivati na staro, vsega spoštovanja vredno gospodo. Tako žalovanje bi naši bratje iz Južne Srbije prav dobro označili s svojim šaljivim vzdihom: »Pusto tursko, beše i prodje!«

Ker pa se uvaževani g. knezoškof dr. Jeglič opravičuje sam, da se ne spominja več na poedine dogodke, mu prav radi osvežimo spomin na nekatere take nam znane dogodke:

1.) Sveti oče papež je poslal apostolskemu cesarju po napovedi vojne Srbiji svoj blagoslov, čeprav bi moral biti vsaj on kot poglavar cerkve mednarodni in nevtralen;

2.) Prezvzišeni g. knezoškof dr. Jeglič je bil pred dr. Šušteršičem, ki je bil večji Avstrijec kot Franc Jožef sam — naši vojni dobrovoljci pa niso imeli strahu niti pred cesarjem Francem Jožefom niti pred silno Avstrijo, ko so se pridružili srbski vojski ter odločili brez vsakih dogovorov, da se bore za osvobojenje in ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kaj bi se bilo zgodilo s temi junaki — vojnimi dobrovoljci, če bi bila zmagala Avstrija — to vsi vemo, vemo pa ravno tako, da bi mogel tudi prevzvišeni g. knezoškof iznašati svoje zasluge za zmago Avstrije. Danes, ko so vojni dobrovoljci in srbska vojska prinesli svobodo jugoslovenskemu narodu na svojih bajonetih, bi morali biti pač vsi oni, ki so čakali, da jih šele cesar razreši prisega, ki so se bali dr. Šušteršiča in prostovoljno služili Avstriji — nekoliko skromnejši pri omenjanju svojih lastnih zaslug za našo današnjo državo;

3.) Katoliška duhovščina se je stavljala z vsemi svojimi silami v službo Avstrije;

4.) Prezvzišeni g. knezoškof je imel strah pred dr. Šušteršičem, ki je bil večji Avstrijec kot Franc Jožef sam — naši vojni dobrovoljci pa niso imeli strahu niti pred cesarjem Francem Jožefom niti pred silno Avstrijo, ko so se pridružili srbski vojski ter odločili brez vsakih dogovorov, da se bore za osvobojenje in ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kaj bi se bilo zgodilo s temi junaki — vojnimi dobrovoljci, če bi bila zmagala Avstrija — to vsi vemo, vemo pa ravno tako, da bi mogel tudi prevzvišeni g. knezoškof iznašati svoje zasluge za zmago Avstrije. Danes, ko so vojni dobrovoljci in srbska vojska prinesli svobodo jugoslovenskemu narodu na svojih bajonetih, bi morali biti pač vsi oni, ki so čakali, da jih šele cesar razreši prisega, ki so se bali dr. Šušteršiča in prostovoljno služili Avstriji — nekoliko skromnejši pri omenjanju svojih lastnih zaslug za našo današnjo državo;

5.) Res je 200.000 Slovencev podpisalo majniško deklaracijo, slovensko prestolnico pa je morala braniti pred italijansko vojsko peščica golih, lačnih in bosih srbskih ujetnikov;

6.) Avstrijanci so v Bosni in Hercegovini streljali, obešali, preganjali in zapirali samo Srbe, v prvi vrsti pravoslavne duhovnike in učitelje. Avstrija je vedela, kdo predstavlja za njo največjo nevarnost. Pa se kljub temu sedaj trdi, da so bili bosanski frančiškani nosilci ideje majniške deklaracije... Torej so frančiškani priborili svobodo brez krvi, samo s širjenjem ideje! Kam z nesrečnimi bosanskimi mučeniki, Srbi, ki se tej »patriotični in nacionalni« ideji niso priključili, ko so bili že od nekdaj proti integriteti avstro-ogrške monarhije in so pričakovali svobodo le iz Beograda? Ne vemo, zakaj se niso pridružili tej ideji tudi Srbi! Morda niso storili tega zato, ker je imela deklaracija črnožolti okvir in ker so bili mnenja, da se ne da priboriti svobode s samim podpisovanjem;

7.) Katolicizem je ubijal nacionalno zavest med Slovenci, kar se je pokazalo prav jasno o priliki prvega našega nacionalnega podviga, ki se je spremenil v našo blamažo. Kajti o priliki Koroškega plebiscita smo kljub majniški deklaraciji in kljub vsem svojim »slo-

venskim tradicijam« pretrpeli poraz in pustili najsvetejši del svoje zemlje v suženjstvu. Naše Gosposvetsko polje... Če bi se bilo šlo pri koroškem plebiscitu za katolicizem ali pravoslavje, bi bil katolicizem seveda zmagal, ker bi bil vsak napad na katoliško cerkev odbit. Ker pa je šlo za to, da se izživi nacionalna misel in ustvari želja po svobodi v skupnosti z brati Srbi in Hrvati, je ostal velik del naših koroških bratov veren »tradiciji«, da ostanejo tudi še v bodoče sužnji katoliške Avstrije. Njim ni moglo pomagati niti 200.000 podpisov na majniški deklaraciji niti oproščanje od prisega avstrijskemu cesarju...

Mi jugoslovenski nacionalisti smo hvaležni onim Jugoslovanom, ki so prelomili avstrijskemu cesarju položeno prisego. Ta prisega je bila prisiljena in ji je vsled tega manjkala značaj svetinje, kajti ona nas je obvezovala za borbo proti istokrvnim bratom ter ustvarjala iz nas običajne najemnike, ne pa svobodne državljane.

Vse one, ki so bili slovenske krvi, pa so verno služili črnožolti Avstriji, prav lepo prosimo, naj se vsaj sedaj ne ponašajo kot tvorci Jugoslavije. Oni je niso ustvarili, pa je tudi niso želeli take kot je bila ustvarjena.

Če bi bili avstrijski vladodržci nekoliko pametnejši, bi bili že davno ugodili želji SLS, uvedli trializem in s tem rešili eno najvažnejših notranje političnih vprašanj. To bi bila injekcija, ki bi bila Avstriji morda podaljšala življenje. Beograd bi bil prenehal biti žarišče nacionalnih idealov in eden od velikih tvorcev majniške deklaracije ne bi bil imel nevhvaležne dolžnosti, da izjavi svojemu cesarju, ko mu je ta ponujal preureditev države: »Veličanstvo, prepozno je.« Tudi sedaj je prepozno, da se ne da priboriti svobode s samim podpisovanjem.

Čuvajmo Jugoslavijo!

... ki bi se bilo šlo pri koroškem plebiscitu za katolicizem ali pravoslavje, bi bil katolicizem seveda zmagal, ker bi bil vsak napad na katoliško cerkev odbit. Ker pa je šlo za to, da se izživi nacionalna misel in ustvari želja po svobodi v skupnosti z brati Srbi in Hrvati, je ostal velik del naših koroških bratov veren »tradiciji«, da ostanejo tudi še v bodoče sužnji katoliške Avstrije. Njim ni moglo pomagati niti 200.000 podpisov na majniški deklaraciji niti oproščanje od prisega avstrijskemu cesarju...

Slovenski klerikalizem

Gospodom v Kopitarjevi ulici je postalo zadnje čase nekoliko tesno pri srcu, pa so šli in zapisali, da predstavlja »udrihanje po slovenskem klerikalizmu smešno mahanje po zraku in nesmiselno tratenje naših moči, ki jih uporabljamo za take otročje bajke in tako resnem času in službi to le separatnim strankarskim ciljem, ki hočejo zopet kakorkoli že priti do edine oblasti v državi«. In nato res ganljivo pristavlja: »Ni tisti pravi politik, ki svojega nasprotnika le črni, ampak tisti, ki zna tudi vrednote in važnost nasprotnika v borbi za skupne narodne in državne interese pravilno ceniti.«

Nehote prečita človek dvakrat take za »Slovenec« precej neobičajne besede, pa se seveda takoj vpraša, kako to, da udarja ta gospoda naenkrat na struno sloge naroda in spoštovanja nasprotnikov. Kje more biti vzrok za kaj takega danes, ko se čuti »Slovenec« ventar tako močnega ter je edini legitimirani predstavnik ne samo »slovenskega naroda«, marveč tudi vse notranje in zunanje državne politike.

Predstavnik katoliškega tiska pravi, da nima smisla vlačiti na dan »klerikalno pošast čiš, da je čisto nenarodna in protidržavna« ter da znači udrihanje po našem klerikalizmu nesmiselno tratenje naših moči. Prav ima »Slovenec«, ko piše ravno o slovenskem klerikalizmu, ki je prav gotovo neka posebnost med klerikalizmi drugih narodov in držav. Posebnost vsled popolnega pomanjkanja lastne kritike, vsled doslednega odrekovanja vsake sposobnosti in vsake dobre volje vsem onim, ki nočejo kloniti pred njim, zlasti pa vsled

skrajne nedoslednosti in nadutosti. Slovenski klerikalizem je prešel že skozi najrazličnejše razvojne faze, nosil je že vse mogoče barve, zastopal vsa mogoča, čeprav medsebojno se pobijajoča naziranja, pa hoče veljati kljub temu kot predstavnik »dobrega slovenskega naroda«. Borba proti temu in takemu klerikalizmu znači sočasno borbo za ugled in poštenje Slovencev ter borbo proti vsem onim izrastkom v naši politiki, ki so nastali ravno pod okriljem in pod zaščito slovenskega klerikalizma.

Samo v enem je bil in je dosiciden ta slovenski klerikalizem. V svoji nedoslednosti in pa v najpodlejšem obrekovanju in poniževanju vseh onih, ki jih smatra za svoje nasprotnike. Nič zato, če so tudi oni katoliki ter žive svoje pošteno in Bogu dopadljivo življenje. Dokazov menda ne bo treba, saj ni dolgo, ko je isto glasilo katoliškega tiska označilo imenoma nekatere duhovnike kot drugorzredne, to seveda take, ki so se pregrešili zoper edino zveličavno navodila Kopitarjeve ulice in se priznavajo odkrito in iskreno k jugoslovenskemu unitarizmu in med jugoslovenske nacionaliste. Niti »Slovenec« ne bo mogel tem od njega tako zaničljivo omenjenim duhovnikom očitati ničesar slabega, ker se dobro zaveda, da so vestni in žive mnogo vzornejše duhovniško življenje kot razni drugi po mnenju »Slovenca« prvorazredni duhovniki, ki se spozabljajo v svojih političnih strasteh tako daleč, da kriče po nasilju proti vsem drugače mislečim, postajajo subjekt in objekt običajnih političnih preteпов in procesov ter sejejo seme razdora in ljulike tam, kjer bi morali

Sokolske legije

Sokolske legije le naprej, brez miru

Skoro minejo polna tridesetletja odkar je bil pri nas prepovedan kak sokolski nastop. Takrat so bili časi in duhovi avstrijski, torej nemški in zato protislovanski, ali, — kar je bilo in je še danes isto, — protisokolski!

Te dni pa ni mogla mariborska Sokolska župa izvesti svojega velikega nastopa,

... To govori samo za sebe dovolj in zlasti uničujoče razkriva smisel uvodnikov v »Slovenec«, ki se vse blešče »naklonjenosti« do viteške sokolske organizacije! To tudi pove, kdo tolerira in kdo izvaja uničevanje sokolske imovine?!

Prireditev pa je bila prepovedana za isti dan tudi še Sokolski župi Kranj, ki naj bi v Blejski Dobravi razvila sokolski prapor. Prireditev je bila onemogočena s strani oblasti tudi Sokolu v Laškem. Na dan pogreba gosp. Dolinarja, ki je bil menda razlog vsem tem prepovedim, pa je mogel imeti v Ljubljani svoj nastop Sokol Ljubljana-Siška, a na dan, ko Sokolski župi Kranj in Maribor ter Sokol v Laškem nista smela nastopiti, je izvedel Sokol Ljubljana-Tabor nemoteno in z vsem veličastjem svoj javni nastop! Še več, v Moravčah je na to nevarno nedeljo 13. junija, na praznik samega sv. Antona, godovnika mnogih Antonov in celo ... mogla biti nemoteno izvedena od 11. do 13. ure proslava »20-letnice majniške deklaracije in 65-letnice slovenskega voditelja dr. Antona Korošca«. Sicer je bila majniška proslava precej bolj skromna kot nenavadno lep moravški sokolski nastop, a obe prireditvi sta bili izvedeni v istem kraju, na isti dan in brez vsakršnih izzivanj, neredov in drugih za državo in režim nevarnih stvari.

Demisija uprave ljubljanske sokolske župe

Radji grdega postopanja z načelnikom Sokolske župe v Ljubljani br. Ljubejem sta uprava Sokolske župe in strokovni odbor podala demisijo. Izredni občni zbor te župe, predviden za 4. julij, bo vse primerno ukrenil, da bodo polno uvaževane sokolske težnje.

Ta edino mogoča, zdrava in borbena gesta ljubljanskega župnega vodstva je našla pri vseh nacionalistih razumevanje in odobravanje. Ne more se namreč še trpeti, da bi ... Zahtevamo, da prenehajo črne roke grabiti po organizaciji, ki jo ščitijo in odločno zagovarjajo vsi nacionalisti brez izjeme.

Proboj fronte na Blejski Dobravi

Kljub prekasno dospeli prepovedi so vrli gorenjski Sokoli v nedeljo 13. junija zbrali do 2000 vnetih borec v Dobravi in razvili sokolski prapor po določenem programu. Duh, ki tlači sokolsko stvar, je bil temeljito poražen. Le naprej, brez miru...

ga je odlikoval s povišanjem v grofovski stan, ko je svoje uničevalno delo izvršil. Mahnič je bil imenovan za Štrkovega naslednika na Krku, ker so vedeli, da je pisaril v svojih listih proti slovanskemu bogoslužju. Kot škof na Krku pa se je spremenil in postal najbolj navdušeni zagovornik slovanskega bogoslužja. Škof Nagl, Dunajčan, naslednik Štrka in neprikriti eksponent avstrijske politike, je storil vse mogoče, da uniči slovansko bogoslužje v cerkvah »njegove škofije«.

Ogorčenje v Dalmaciji je bilo toliko, da je bila izvedba Decretales otežkočena celo izrazitim nasprotikom glagolice, kot sta bila n. pr. zadrski nadškof Rajčević in splitski škof Nakić. Dočim je Rajčević 1899 objavil, da ni v njegovi škofiji v smislu Decretales niti ene glagoljaške župnije, je splitski škof Nakić s prav posebnimi metodami tudi ne glede na Decretales dušil dan za dnem slabotni plamenček glagolizma. Tako je v Splitu popolnoma utihnila glagolica, čeprav se je preje glagoljalo celo v stolnici! Vsi glagoljaši so bili prestavljeni iz Splita.

Na škofovski konferenci v aprilu 1899 sta proti Rajčeviću in Nakiću branila z vso odločnostjo glagolizem kotarski škof Učelini in dubrovniški Marčetić. Čeprav je škofovska konferenca ugotovila, da proti cerkvi nevarnost radi splošnega razburjenja, čeprav je mladina ogorčeno protestirala in je prišlo do demonstracij v največjem obsegu, je ostal Rim po diktatu Dunaja nepopustljiv. — Ni so pomagale niti številne spomenice (na-

PO NAŠI ZEMLJI

„Prišli so časi, katerih absolutno ne maramo in jih v celoti odklanjamo. Ker so ti časi taki, da poudarjajo svobodo tem, ki hočejo naš narod rušiti v najsvetejših temeljih“.

5. do 14. junija 1937

Tudi v Moravčah

V nedeljo 13. junija so Moravče praznovale 20-letnico majniške deklaracije in 65-letnico dr. Korošca. Ta program proslave je brez dvoma pripravil moravški dekan gosp. Jernej Hafner, ki je tudi vodil proslavo. Že s tem, da g. dekan k proslavi majniške deklaracije, ki je bila tudi po njegovi izjavi izraz vsega slovenskega ljudstva, pritika še proslavo dr. Korošca, ... katerem je majniška deklaracija rasla. Če je takrat bila radi deklaracije potrebna enotnost vseh Slovencev, zakaj naša duhovščina te enotnosti danes več ne mara?!

Prireditev je bila oznanjena z velikim pompom in priključena glavni maši, da bi se ja čim več ljudi zajelo k obisku proslave. Vendar je bil obisk vsekakor premajhen. Komaj 250 oseb, to za trud, za izredno napet čas in za dejstvo, da vodi proslavo sam g. dekan, da bosta slavnostna govornika sam g. dr. Žvokelj in g. dr. Miloš Stare, preje znači debakl, kot pa zmagovitost. V celih Moravčah, kjer je bila vsaka hiša okrašena z državnimi zastavo, ste le na klerikalnem ljudskem domu našli eno »narodno« slovensko trobojko. K prireditvi je prišlo iz Domžal 11 čla-

Potrebna statistika

Kot popolnoma objektivni opazovalci poročamo, da se je udeležilo pogreba ubogega akademika Rudolfa Dolinarja, ki so ga pustili ležati ob cesti njegovi lastni tovariši, reci in piši 1166 oseb. Da ne bi mogel nihče ugovarjati, da ta naša statistika ni točna, naj sledi točen razpored pogreba, kot se je razvil izpred klerikalnega Akademikega doma proti Univerzi Kralja Aleksandra:

Najprej je šlo 160 akademikov v 40 vrstah, v vsaki vrsti po štirje. Sledilo je 40 akademikov, razvrščenih v 10 enakih vrst. Nato se je pojavilo 7 Orlov v svojih moderniziranih mednarodnih krojih. Sledilo je 20 večinoma orlovskih zastav s 30 ljudmi, med katere so všteti tudi zastavonoše. Prišla je nato skupina 360 pristašev JRZ iz vse Dravske banovine, ki je tvorila 90 vrst po 4 može. Sledilo je 24 vencev z 72 nosači oziroma spremljevalci. Nato sta prišli skupini 17 akademikov in še 12 akademikov, ki sta molili. Najjačjo skupino so postavili sorazmerno bogoslovci, ki jih je bilo 112 v 28 vrstah po 4 može. Ob mrtvaškem vozu je šlo 16 akademikov, za mrtvaškim vozom pa je šlo najprej 200 ljudi, med njimi razni uradni funkcionarji, nato je sledilo 80 žensk, spreved je zaključila skupina 60 »slovenskih fantov«.

Svota znaša točno 1166! To število pozneje ni naraslo, marveč se je zmanjšalo, kajti po Resljevi cesti je bilo v sprevedu samo še 1070 pogrebecev. »Slovenski narod« se torej ni poseben izkazal, pač pa so se izkazali Slovenci, ki so ostali mirni in dostojni doma ter prepustili blamažo drugim, ki je pač niso pričakovali.

nov SK »Planina« v kroju, zbrane so bile samo štiri zastave, zbranih je bilo le 27 narodnih noš ter 1 sladoledar.

Po proslavi se je razvil ob občinstva, kar ga je še ostalo, skromen spreved, za polovico manjši, kot par ur nato sokolski, ter se je zaključil in razšel ob spomeniku padlih vojakov. Cela prireditev ni imela prav nič vžigajočega, nič poletnega in spodbudnega. Ker pa je manjkal velik del nacionalnih Moravčanov in okoličanov, je dekanova proslava majniške deklaracije ostala le skromna strankarska prireditev! O mislih, ki so bile pri tej proslavi izrečene v govoru g. dekana in g. urednika Kremžarja, pa poročamo na drugem mestu. Z lahkoto potrdimo, da po tej poti, po kateri danes vodi naša duhovščina Slovence, isti ne bodo zveličani. Priti mora nov, svobodnejši, poštenjši, narodnejši duh, ki bo moral do jedra prekasiti vse naše podeželje. Moravče so lahko zadovoljne, da so še istega dne sprejele na svojih tleh množice Sokolov, te naše najčistejše nacionalne organizacije, ki tudi v najtežjih razmerah ni zgubila prav ničesar na svoji moči. Moravče celo dokazujejo, da je tudi v moravškem področju sokolska stvar notranje krepkejša, kot tabor na drugi strani.

S. K. Planina

je dobila tako težko pričakovane kroje. Že nekatere procesije sv. Rešnjega Telesa so bile tako srečne, da je bila njihova veličastnost še dvignjena z res izredno posrečenim zunanjim izgledom teh krojev. Pogrebni spreved za ranjkim Rudolfom Dolinarjem pa je pokazal tudi ljubljani 7 izvodov tega najnovejšega modnega izuma.

Vprašamo SK »Planino«, kdo je duhoviti avtor teh krojev, ki so tako slovenski, da ne vemo, ali diše po berzaljerih ali pa po jungšcih. Stoji star mož, gleda spreved za ranjkim Dolinarjem in zagleda 7 krojev. Ko zve, da mu je bil Bog toliko milostljiv in mu je naklonil na stara leta še to milost, da sme videti te nove kroje kot izraz pristnega, samoniklega in samobitnega slovenstva, kot odsev prave slovenske biti, je bil tako naiven, da je vprašal, če nosijo morda naši rezijanski Slovenci tako nošo. Mislil je, da so berzaljeri ukradli slovensko rezijansko nošo, pa jo skuša naše probujajoče se Orlovstvo rešiti slovenskemu narodu.

Res čast, komur čast! Bojimo se samo, da bodo te nove uniforme marsikdaj zelo, zelo nepraktične in bi bilo bolje, da bi bila ostala SK »Planina« zvesta orlovstvu tudi glede kroja, čeprav je bil ukraden Sokolstvu.

»Slovenec« ve za vsa naročila

»Slovenec« z dne 15. junija kaže višek drzkosti in hujskanja. Tako je odreja akcijo za bližnje dni: »Iz zanesljivega vira smo informirani, da bodo razni plačani zločinski elementi v prihodnje tu in tam poškodovali

prisegat, izrecno naroča, naj skušajo iz svojih škofij izgnati blazno glagolico, ki vodi v rusizem in pravoslavje. V tem smislu poročajo nekateri škofje tudi Sveti Stolici (kot da je pokojni Milinović videl posamezne hrvatske škofje pri njih delu v Rimu 1925), in ta je vsled tega o tem prepričan ter smatra, da zagovarjajo uporabo staroslovenskega jezika le zmedenci in goljufi, ki zasledujejo s tem svoje, veri in domovini pogubne cilje. Na ta način skušajo uničiti glagolico, ki jo Dunaj mrzi, da je ne more bolj in jo v Rimu prikazujejo kot največja nevarnost za katoliško vero.«

Čeprav je Leon XIII. obljuboval, da bo pustil to vprašanje ponovno proučiti (stalna fraza, ki so jo dobroverni Hrvatje večkrat dobivali iz Rima), je ostalo vse pri odločitvi od 5. 8. 1898. Dne 20. 7. 1903 je umrl še Leon XIII., na njegovo mesto je prišel izraziti in neprikriti Italijan, beneški patrijarh Sarto kot Pij X., ki je postal največje upanje italijanašev in avstro-ogrske vlade. Kajti postal je papež proti kardinalu Rampolli le vsled veta cesarja Franja Jožefa.

Hrvatski in dalmatinski klerikalizem, podprta od klerikalizma v Sloveniji in Avstriji, sta se postavila sedaj popolnoma odkrito na stran sovražnikov glagolizma ter označevala ves pokret kot delo liberalcev in nasprotnikov katoliške vere, ki hočejo s tem razdvojiti hrvatske vrste in jih odbiti od Rima. Jugoslovanski klerikalni tisk je poln teh in podobnih razlogov, ki se ne razlikujejo prav nič od razlogov Dunaja in Rima.

imovino, ki pripada Sokolu in podobnim ustanovam, zanetili nenevaren požar, položili kak plot, ubili nekaj šip itd.«

V svoji močvirski ...

Čuvajmo Jugoslavijo!

Težko je res že dva tedna nositi kosmato vest, težko je biti umazan med večino poštenega, čistega nacionalnega slovenskega ljudstva!!! Značilno pa je, da je celo vsa neokužena klerikalna javnost polna obsodbe radi lastnih ljudi in z velikim ogorčenjem zavrača ves »dober« katoliški list, ki je postal zvest posnetek pisanja iz leta 1914...

Število katoliških akademikov

na ljubljanski univerzi Kralja Aleksandra je lahko preštel vsa ljubljanska 12. 6. t. l. V sled izdane parole in predpisane discipline so nastopili ta dan vsi »katoliški in slovenski« akademiki. Bilo jih je toliko, da jih ni bilo ravno težko prešteti. Ker je bilo vseh udeležencev pri dotičnem nastopu 1.166, akademikov pa z bogoslovci vred 357, vidimo, da predstavljajo naši akademiki in bogoslovci prilično 30% »slovenskega naroda«, ki je ta dan nastopil kompakten.

Uboge zastave

Silno težko so se odločale črne zastave, da bi vihrale ponosno z ljubljanskih hiš. Prav počasi in sramežljivo so prihajale, skoraj vsaka je rabila poseben sunek od zadaj, da se je odločila za žalno plapolanje. Tudi žalni lepaki so bili zelo trmasti. Čeprav so jih raznašali na stroške »slovenskega naroda« v desetstotih izvodov, so se porazgubili na poti iz rok raznašalcev v izložbena okna raznih trgovin, da jih skoraj ni bilo videti. To pa, čeprav so bili raznašalci zelo agilni in podjetni ter so bili pripravljene polagati jih sami v izložbena okna in lepiti po raznih krajih. Kaj bi šele bilo, če ti raznašalci in agitatorji za izvešanje črnih zastav ...

Modrost gosp. Kolariča

Profesor Kolarič predava v ljubljanski radio-postaji »Slovensčino za Slovence«. Ta predavanja izkorišča za politično propagando. Tako si menda lahko razlagamo njegovo izjavo, ko je govoril o slovenskih uradnih tiskovinah (!) češ, da so imeli Slovenci v tem pogledu večje pravice v Avstriji kot sedaj, v Jugoslaviji. Profesor Kolarič se nam smili. Ko je bila Avstrija je bil on še mlačnozoben srednješolski dijak. Zdaj dokazuje s svojimi predavanji, da se njegov razum od tedaj ni dosti razvil. Le ubogi dijak, kdo ve, kaj pripoveduje njim, nad katerimi je službeno vzvišen.

Vse nove prošnje in pritožbe duhovništva in poedinih občin na škofe in nadškofe so ostale neuslišane, kajti tako sta hotela Dunaj in Rim. Kljub temu pa je sklical 1905. papež v Rim konferenco dalmatinskih škofov, ki pa tudi ni rodila nič dobrega za glagolizem. Dočim so ga Dvornik (zadrski nadškof, ki je kot naslednik Rajčevića proglasil vse župnije svoje škofije kot glagoljaške na osnovi Decretales od 5. VIII. 1898., pridobil s tem nesmrtno slavo ter rešil zaledje Zadra za Jugoslavijo), Učelini in Marčetić branili, so bili drugi škofje verni zastopniki želj Dunaja in Pešte.

Rezultat te konference in sovražne diplomatske akcije je slavni novi dekret *Aeres de liturgico* od 18. XII. 1906., ki sicer samo razlaga Decretales od 1898., toda na način, s katerim je bil cesar Franc Jožef popolnoma zadovoljen. Čeprav so se dvignili proti temu dekretu oba sabora v Zadru in Zagrebu, hrvatska in dalmatinska mesta in vsa Istra, ki je bila poleg tega še stalno razburjena vsled Naglovihih persekucij (Ricmajška afera), je ostala ta »španska barketa iz Vatikana« (tako je bil nazvan ta dekret po španskem kardinalu in državnem tajniku Merry del Valu) v veljavi ne samo do svetovne vojne in še po njej, nego prav do današnjega dneva, do same Priloge h Konkordatu med Sveto Stolicjo in kraljevino Jugoslavijo. Še več, ta dekret je temelj darilu Svete Stolice v konkordatni Prilogi 1935.!

(Dalje prihodnjč)

